

Zníženie dôchodkového veku v súvislosti s pracovnými kategóriami je možné využitím dvoch ustanovení Zákona č. 100/1988 Zb.

1. § 174

(1) Občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, **ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov** a dosiahol vek aspoň:

- a) **56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 19 rokov v službe I. kategórie funkcií.**
- b) **57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 18 rokov v službe I. kategórie funkcií,**
- c) **58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo**
- d) **59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v službe I. alebo II. kategórie funkcií.**

(2) **Podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999**; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

2. § 21

(1) Občan má nárok na starobný dôchodok, **ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov** a dosiahol vek aspoň

- a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach,
- b) **55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov** v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b), **ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e),**
- c) **55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov** v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h),
- d) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. i) až l), alebo
- e) 60 rokov.

Z uvedených ustanovení je zrejmé, že pri splnení podmienok :

- podľa § 174 musí byť splnená aj podmienka, že **služobný pomer k 31.12.1999 trval**,
- podľa § 21 (príslušníkov PZ sa dotýka „iba“ písm. b) a c), kde pri písm. c) je podmienkou **najmenej 20 rokov výkonu služby** v uvedenej pracovnej kategórii a pri písm. b) **najmenej 15 rokov ale súčasne musí byť splnená aj podmienka, že bol zo zamestnania uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e).**

d) v ktorom bol občan uvoľnený v súvislosti s uskutočňovaním racionalizačných a organizačných opatrení uvedených vo vykonávacom predpise, ak občan požiadal, aby sa prihliadlo na toto rozhodné obdobie, alebo

e) v ktorom bol občan prevedený alebo uvoľnený zo zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a) a b) preto, že natrvalo stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav spôsobilosť ďalej vykonávať doterajšiu prácu alebo ju nesmel vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou alebo pre dosiahnutie najvyššej prípustnej expozície,⁴⁾ ak občan požiadal, aby sa prihliadlo na toto rozhodné obdobie.

Z uvedeného vyplýva, že ak služobný pomer skončil pred 31.12.1999 musí byť splnená podmienka najmenej 20 rokov služby v uvedenej pracovnej kategórii alebo najmenej 15 rokov ale len ak služobný pomer skončil v súvislosti s organizačnými opatreniami, teda napr. nie prepustením atď.

Lehoty

1. Podľa § 112 zákona o sociálnom poistení č.461/2012 Z.z. sa dávka prizná alebo zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka

a) priznala v nižšej sume, ako patrí

b) vypláca v nižšej sume ako patrí

c) odoprela neprávom alebo

d) priznala sa od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí

Za dátum uplatnenia nároku sa považuje deň, kedy ste sa obrátili na pobočku Sociálnej poisťovne s požiadavkou o spísanie žiadosti o starobný dôchodok, teda nie až deň spísania, čiže dátum uplatnenia nároku nemusí byť totožný s dátumom spísania žiadosti.

2. Lehota na „vybavenie“ žiadosti začína plynúť nasledujúci deň po spísaní žiadosti (na organizačnej zložke, čo je pre tento prípad aj pobočka) a nie až jej doručením na ústredie, čo bolo potvrdené aj v odpovedi sociálnej poisťovne na otázku zaslanú elektronickou formou.

Poistenec, ktorý mal už priznaný starobný dôchodok, ktorý sa síce považuje za výsluhový dôchodok, nemá nárok na ďalší starobný dôchodok.

Uvedené vyplýva aj z ustanovenia § 20 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého poistenec mal podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003 nárok na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok, a tiež z ustáleného právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého starobný dôchodok poistenca priznaný podľa § 132 zákona č. 100/1988 Zb. a vyplácaný príslušným útvarom sociálneho zabezpečenia je naďalej starobným dôchodkom, za výsluhový dôchodok sa iba považuje na účely jeho ďalšej výplaty z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov. Okolnosť, že už raz bol priznaný starobný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, je takou okolnosťou, ktorá vylučuje možnosť vzniku ďalšieho nároku na taký istý druh dôchodku aj podľa neskoršieho zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Uvedený právny názor je vyjadrený v rozsudkoch č. 9So/41/2008 z 29. septembra 2008, č. 9So/129/2010 z 24. novembra 2011 a č. 9So/134/2010 z 24. novembra 2011.

Zároveň je potrebné uviesť, že ustanovenie § 67 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov umožňuje príslušnému útvaru sociálneho zabezpečenia ministerstva alebo Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia zvýšiť sumu starobného dôchodku poistencovi, ktorému vznikol nárok na výplatu starobného dôchodku pred 1. januárom 2004, za obdobie dôchodkového poistenia získané po 31. decembri 2003. V týchto prípadoch Sociálna poisťovňa je povinná previesť poistné na starobné poistenie, údaje o dobe trvania dôchodkového poistenia atď. napr. na útvar sociálneho zabezpečenia MV SR.